den.[4] Zijn promovenda Anna Młynarczyk heeft in samenwerking met hem onderzoek gedaan naar de situatie in het Nederlands in vergelijking met het Pools. In hun gemeenschappelijke artikel *Hoe Germaans is het Pools aspect en hoe Slavisch het Nederlands?*[5] hebben zij geprobeerd om uitgaande van Verkuyls onderzoekingen aan te tonen dat aspect in beide talen min of meer op dezelfde basis functioneert. Daarbij komen zij tot de conclusie dat een adequate analyse van aspectualiteit voor beide talen alleen in het kader van een compositionele theorie kan gebeuren. Bovendien stellen zij dat in de Slavische talen het onderscheid tussen perfectieve en imperfectieve vormen van één werkwoord feitelijk onjuist is en dat het gaat om betekenisverschil vergelijkbaar met het verschil in het Nederlands tussen bijv. *eten* en *opeten*.[6]

In dit artikel zou ik een algemene inleiding willen geven tot de problematiek voor een vergelijking tussen het Nederlands en het Tsjechisch. Daarbij ga ik uit van ervaringen met mijn eigen studenten bij vertaalcolleges. Dit artikel heeft daarbij nadrukkelijk het karakter van een *Forschungsmitteilung* die stoelt op een lopend habilitatie-onderzoek naar de problematiek van Nederlandse verleden en voltooide tijden als vertaalprobleem in vergelijking met het Tsjechisch. Tevens is het als discussiestuk bedoeld. Er wordt dus geen pasklare oplossing aangereikt en evenmin heb ik de pretentie uitputtend op de materie in te gaan. Voor opmerkingen en ideeën houd ik me nadrukkelijk aanbevolen.

Inleiding

Wie zich in Centraal-Europa als docent taalkunde met het Nederlands bezig houdt, kent de problemen die studenten met een Slavischtalige achtergrond met het door Beneš genoemde "grotere aantal tijden" hebben. Op het eerste gezicht is het tijdsysteem van het Nederlands tamelijk simpel: er is een *verleden*, een *heden* en een *toekomst* en verder kun je alle drie de tijdssituaties nog eens in een *voltooide* en een *onvoltooide* variant hebben. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

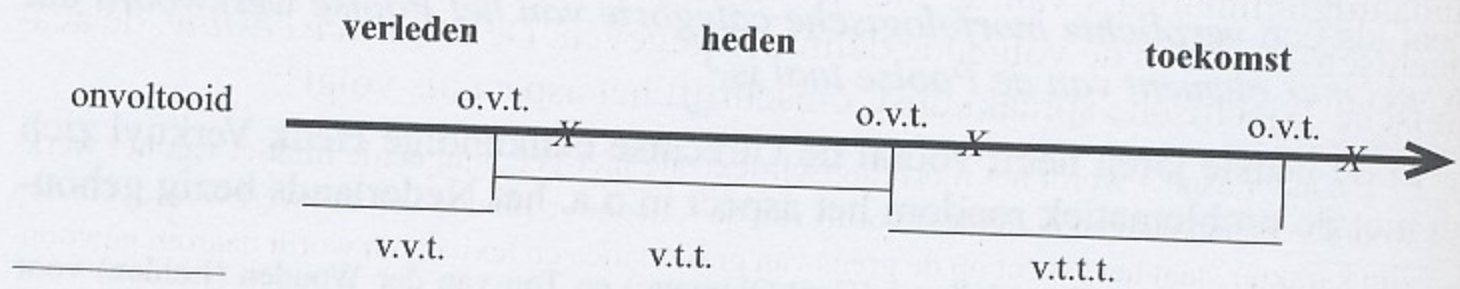

[4] Het standaardwerk is Henk Verkuyl: *A Theory of Aspectuality* (Cambridge: CUP 1993).

[5] Anna Młynarczyk en Henk Verkuyl: "Hoe Germaans is het Pools aspect en hoe Slavisch het Nederlands?" *Neerlandica Wratislaviensia* 12 (1999), pp. 135–158, vgl. ook Anna K. Młynarczyk: "Aspectuele overeenkomsten tussen het Pools en het Nederlands", *Nederlandse Taalkunde* 6 (2001), pp. 272–289.

[6] Młynarczyk en Verkuyl 1999: 148, 150–152.